

Posudek konzultanta

na rigorózní práci Mgr. Jakuba Fišera

Problémy institutu vazby

I. Rigorózní práce Mgr. Jakuba Fišera o rozsahu 92 stran textu je zasvěcenou studií věnovanou institutu vazby. Téma rigorózní práce je velmi významné i velmi aktuální. Není mnoho institutů trestního řádu, které by byly tak široce zpracovány literárně i judikaturou a které by byly současně pod takovým dohledem médií, jako právě institut vazby. Je to pochopitelné. Vazba znamená vážný zásah do osobní svobody člověka, o jehož vině nebylo dosud pravomocně rozhodnuto. Proto by se její použití mělo pečlivě zvažovat, aby nedocházelo k jejímu zneužívání nebo nadužívání. Autor správně v úvodu uvádí, že institut vazby je nejvýznamnějším prostředkem sloužícím k zajištění řádného průběhu trestního řízení a zároveň také nejvýraznějším zásahem do života dotčené osoby a jeho nejbližšího okolí.

O aktuálnosti tématu svědčí i okolnost, že téměř každá novela trestního řádu přijatá po roce 1989 se v té či oné míře dotýkala institutu vazby. Platí to v plné míře i pro velkou novelu trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. a účinnou dnem 1. ledna 2002, která zakotvila řadu změn týkajících se institutu vazby a zasáhla do její stávající koncepce. Zejména rozhodování o vazbě, komplikované formální vazební právo a z toho vyplývající aplikační problémy vedou k relativně bohaté judikatuře Nejvyššího soudu i Ústavního soudu. Rigorozant tyto problémy neopominul a věnoval jim v práci potřebnou pozornost.

Je třeba také připomenout, že institut vazby lze zkoumat z různých úhlů pohledu (jiný je pohled orgánů činných v trestním řízení, jiný je pohled obhájce, poškozený vnímá vazbu obviněného odlišně od předchozích subjektů etc.) a že v řízení o vazbě je třeba dbát dodržování základních zásad trestního řízení, zejména zásady presumpce neviny, zajištění práva na obhajobu při rozhodování o vazbě a ovšem zejména zásady „fair“ procesu.

Autor svoji práci rozdělil do sedmi kapitol (dále podrobněji členěných), přičemž první kapitola je úvodem k celé práci, a sedmá kapitola je závěrem práce, ve kterém autor shrnuje poznatky, ke kterým dospěl ve své práci.

Prvé dvě kapitoly jsou věnovány obecným otázkám institutu vazby, zejména mezinárodně právním a ústavněprávním souvislostem a limitům vazby. Na tyto kapitoly zcela organicky navazuje pojednání o vývoji právní úpravy institutu vazby (kapitola třetí) a o tzv. materiálním vazebním právu a tzv. formálním vazebním právu - kapitola čtvrtá, která je nejrozsáhlejší a tvoří těžiště recenzované rigorózní práce. V páté kapitole se autor zabývá srovnáním české právní úpravy s právní úpravou slovenskou a německou. Obsahem šesté jsou aktuální aplikační problémy praxe, sumarizující zhodnocení platné právní úpravy a náměty *de lege ferenda*. Svoji práci uzavírá autor stručným závěrem.

Systematiku práce považují za správnou a logickou. Jednotlivé části práce na sebe vhodně navazují. Z osnovy vyplývá, že autor si nestanovil jako cíl své svého úsilí komplexní pohled na platnou právní úpravu a stranou ponechal některé problémy, jimiž jsou například zvláštní případy vazby (vazba vyhošťovací, vazba předběžná a vydávací, vazba ve zkráceném předávacím řízení, vazba v souvislosti s průvozem pro účely předání, vazba v souvislosti s průvozem pro účely řízení v cizině, vazba v souvislosti s výkonem cizozemských rozhodnutí, vazba v řízení o mimořádných opravných prostředcích), vyrozumívání určených subjektů o vzetí do vazby nebo započítání vazby do trestu či náhrada škody za nezákonnou vazbu. Soustředil se na základní, fundamentální problémy institutu vazby, a to zejména z pohledu ústavněprávních souvislostí a z pohledu aplikační praxe. Podle mého názoru se podařilo autorovi vytyčený úkol splnit a práce je vypracována na dobré odborné i literární úrovni.

Rigorozant vypracoval práci na podkladě nadstandardního počtu odborných literárních pramenů. Poněkud překvapí, že mezi nimi není (s výjimkou časopiseckého článku Čentéše) žádný zahraniční pramen, ačkoliv jednu kapitolu autor věnoval srovnání české právní úpravy s právní úpravou slovenskou a německou. Správně a v dostatečné míře používá i konstantní judikaturu obecných soudů.

Celkový dojem poněkud kazí překlepy v textu a ve jménech („Fenyk“ , nikoliv „Fenykl“ apod.). Rigorózní práce je napsána živým, čtivým stylem.

II. Vlastní faktická část práce je soustředěna do kapitol pojednávajících o tzv. materiálním a formálním vazebním právu. Hlavní pozornost je v těchto kapitolách soustředěna na výklad platné právní úpravy vazby a na řešení souvisejících aplikačních problémů.

V partii o vazebních důvodech autorka podrobně rozebírá platnou právní úpravu a snaží se výklad přiblížit či doplnit i praktickými příklady. Jednotlivá ustanovení trestního řádu, zejména ustanovení § 67 tr. řádu o vazebních důvodech podrobně rozebírá. Práce neobsahuje věcné chyby či nedostatky.

III. Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Jakuba Fišera je plně způsobilým podkladem pro ústní obhajobu. Rigorozant prokázal schopnost samostatného písemného projevu na odborné téma. Prokázal také znalost právní úpravy, judikatury i aplikační praxe.

Ústní obhajobu doporučuji orientovat na otázky:

Problémy tzv. formálního vazebního práva.

V Praze 30. června 2009

Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,

konzultant